

Asia: VN/17928/2024

Hallituksen esitysluonnos perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 29 pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

Lakimuutos on Tampereen kaupungin näkökulmasta hyvä ja kannatettava asia. Esitys selkeyttäisi tulkintoja

mobiililaitteiden käytön osalta, mikä on omiaan parantamaan oppilaiden yhdenvertaisuutta. Yksiselitteinen

lainsäädäntö, jolla kielletään puhelimen käyttö koulupäivän aikana muuhun kuin opetukseen yhdenmukaistaisi

kuntien toimintatapoja. Yksiselitteinen kieltö rauhoittaisi oppitunteja, vähentäisi opettajien turhia

tulkintatilanteita luokissa sekä lisäisi oppilaiden mahdollisuuksia liikkumiseen ja kasvokkain kohtaamisiin

välitunneilla.

Tampereen kaupungin näkemys on, että välitunnit tulisi ottaa mukaan, jolloin kieltö koskisi koko koulupäivää.

Tämä olisi Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan selkeämpi kaikkien osapuolten kannalta eikä edellyttäisi

opetuksen järjestäjältä tai koululta paikallisia tarkennuksia.

Järjestyssääntöjen osalta huomioitavaa kaupungin tasolla on, että perusopetusjohtajan vahvistamien, koko

kaupunkia koskeviin järjestyssääntöihin tulee lisätä yleiset tarkennukset puheena olevan lain tullessa voimaan.

Rehtorit veloitetaan tekemään päätöksellä koulukohtaiset tarkennukset käytännön järjestelyistä esim.

välituntien ja ruokailujen osalta. Kaupunkikohtaisissa järjestyssäännöissä tulee kuitenkin antaa yleislinjaus myös

välitunneista.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 36 d pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

Tämä ei muuttaisi nykytilannetta. Nykyäänkin, jos puhelimella tai mobiililaitteella häiritään, se voidaan kieltää

ja ottaa pois, jos kieltö ei riitä. Esityksessä todetaan, että lakiuudistuksen tavoitteena on vahvistaa opettajien ja

rehtoreiden toimivaltuuksia puuttua oppilaan oman puhelimen tai muun mobiililaitteen käyttöön koulupäivän

aikana. Tässä Tampereen kaupunki näkee haasteita.

Perusopetuslain mukaiset kurinpitotoimet ovat usein hallinnollisia päätöksiä ja kirjauksia vaativia, eivätkä siksi

ole nopeasti toteutettavissa arjen tilanteissa. Lakiesitys sallii oppilaiden pitää puhelimia ja mobiililaitteita

mukanaan koulussa, mutta ei määrittele seuraamuksia, jos oppilas ei noudata lakia. Haasteita syntyy myös, kun

oppilas häiritsee oppituntia puhelimen käytöllä, ja opettaja joutuu ottamaan laitteen haltuun ilman oppilaan

suostumusta. Voimankäyttö ei ole sallittua tässä tilanteessa, vaan tilanne pyritään ratkaisemaan

keskustelemalla ja neuvottelemalla. Kurinpito- ja turvaamistoimista voi näin syntyä tilanne, jossa lain kirjaimella

ei ole suurta merkitystä valvonnan ja rangaistuksen/seuraamusten puuttumisen vuoksi, kuten

pyöräilykypärälain kohdalla. Näyttäisi nyt siltä, että opettajien ja rehtoreiden toimivaltuuksia ei ole vahvistettu.

Kurinpito-, seuraamus- ja turvaamistoimia tulisi selkeyttää lakitekstiin.

Onko teillä muita huomioita puhelimia ja muita mobiililaitteita koskeviin ehdotuksiin?

Opettajan autonomia opetusmenetelmien ja -välineiden osalta säilyy. Puhelimia voi edelleen käyttää opettajan tai rehtorin luvalla oppimisen edistämiseksi.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 41 a-d ja 42 d pykäliin koskien aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa?

Aluehallintoviraston puuttumistoimet vahvistavat oppilaan oikeusturvaa. Laillisuusvalvonnan tiukentuminen ja

selkeytyminen on tervetullut keino ohjata niin koulutuksenjärjestäjän toimintaa läpinäkyväksi ja yhdenvertaiseksi kuin myös selkiyttää oppilaille ja heidän huoltajilleen toimintaperiaatteiden lainmukaisuutta.

Aluehallintoviranomainen saisi oikeuden ottaa oma-aloitteisesti tutkittavaksi, onko opetus järjestetty lain

mukaisesti. Miten ja millaisissa tilanteissa oma-aloitteinen valvonta tulee kysymykseen? Kuka valvoo ja miten?

Voiko kunta valittaa saamastaan päätöksestä? Uusia laillisuusvalvontaa koskevia ehdotuksia on syytä arvioida

huolellisemmin suhteessa ylimpien laillisuusvalvojien tehtäviin ja toimivaltaan. Esityksessä ei oteta esimerkiksi

lainkaan huomioon eduskunnan oikeusasiamiehen oikeutta ottaa laillisuusvalvontaansa kuuluvan asian

käsiteltäväkseen myös omasta aloitteestaan.

Uusia laillisuusvalvontaa koskevia ehdotuksia olisi syytä arvioida nyt tehtyä huolellisemmin suhteessa ylimpien

laillisuusvalvojien tehtäviin ja toimivaltaan. Esityksessä ei esimerkiksi oteta lainkaan huomioon eduskunnan

oikeusasiamiehen oikeutta ottaa laillisuusvalvontaansa kuuluvan asian käsiteltäväkseen myös omasta

aloitteestaan

Onko teillä muita huomioita aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa koskeviin ehdotuksiin?

Aluehallintovirastojen uusia toimivaltuuksia kutsutaan sanktioiksi, vaikka kyseessä näyttäisi olevan vastaavat

puuttumiskeinot kuin oikeuskanslerilla ja eduskunnan oikeusasiamiehellä (huomion kiinnittäminen, huomautus). Esityksessä todetaankin päällekkäisyys hallintolain hallintokantelua koskevien säännösten kanssa.

Päällekkäinen sääntely on lain soveltajalle hämmentävää ja vastoin hyvää lainvalmistelutapaa.

Aluehallintovirastojen tehtävät toisaalta oikaisuvaatimusten käsittelijänä ja toisaalta kanteluiden käsittelijänä

(sekä tulevaisuudessa oma-aloitteisten valvontatoimien tekijänä) kaipaavat kirkastamista. Uusi valituskieltosäännös on kyseenalainen keino tähän.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 2 pykälään koskien liikunnallisen elämäntavan lisäämistä esi- ja perusopetuksen tavoitteisiin?

Liikunnallisen elämäntavan yhteydessä olisi syytä myös tarkastella koululaisten koulupäivän rytmiä ja rakennetta. Koululaisten työpäivää voisi keventää sijoittamalla ennen ja jälkeen oppituntien ohjattuja

harrastus- ja ulkoilutunteja sekä pidentämällä lounastaukoa. Näin vähennettäisiin koululaisten yksin kotona

viettämää aikaa samalla, kun mahdollistettaisiin ohjattu harrastustoiminta koko ikäryhmälle vanhempien

tulotasosta riippumatta. Eheytetty koulupäivä sisältäisi kerhoja ja oppituntien ulkopuolisia aktiviteetteja, jolloin

myös ruokailuun jäisi enemmän aikaa. Näin varmistettaisiin myös ruokailukasvatuksen tavoitteiden parempi

toteutuminen

Onko teillä muita huomioita liikunnallista elämäntapaa koskevaan ehdotukseen?

-

Onko teillä lausuttavaa perusopetuslain säädöshuoltoa koskeviin ehdotuksiin?

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Tiivistelmä.pdf](#)

Kallio Heidi-Maria

Tampereen kaupunki - Päättäjät Apulaispormestari Matti Helimo, 21.11.2024
§ 11, Valmistelijat, Perusopetusjohtaja Kristiina Järvelä ja Opetusjohtaja Ulla Ojalampi